

Ruben Willaert
restauratie & archeologie

Houthulst - Borstelstraat (Provincie West-Vlaanderen)

Projectcode: 2017C190

Maart 2017

ARCHEOLOGIENOTA

BUREAUONDERZOEK (FASE 0)

DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Clara Thys, Kris Van Quaethem

Wetenschappelijke begeleiding: /

© Ruben Willaert bvba, Sint-Michiels-Brugge, 2017

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert bvba.

Ruben Willaert bvba aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
Deel 3: Programma van maatregelen	3
3.1 Administratieve gegevens	3
3.2 Synthese	4
3.3 Gemotiveerd advies	5
3.4 Conclusie	6
Deel 4: Bibliografie	7

FIGURENLIJST (2017C190)

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van de kadasternummers (Bron: Geopunt).....	4
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de orthofoto van 2016 (Bron: Geopunt).....	5

TABELLENLIJST (2017C190)

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	3

Deel 3: Programma van maatregelen

3.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de initiatiefnemer	Residentie Vastgoed Marktstraat 20/1 8460 Oudenburg	
b) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	OE/ERK/Archeoloog/2015/00043	
c) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Janiek De Gryse Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
d) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Provincie West-Vlaanderen
	Gemeente	Houthulst
	Deelgemeente	/
	Postcode	8650
	Adres	Borstelstraat 14
	Toponiem	Houthulst - Borstelstraat
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 49414 Y _{min} = 185996 X _{max} = 49454 Y _{max} = 186046
e) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Houthulst, Afdeling 1, sectie E, nr 462B2, 459D (partim), 465D2 (partim), zie Figuur 1	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-Basiskaart met aanduiding van de kadastrumnummers (Bron: Geopunt)

3.2 Synthese

Het plangebied bevindt zich net ten westen van de dorpskern van Houthulst en wordt in het westen begrensd door de Borstelstraat. Delen van een aantal percelen zullen door de opdrachtgever verkaveld worden waarbij drie nieuwe kavels gecreëerd worden, met een oppervlakte van in totaal 1279m² (404, 409, 420m²). Op het plangebied bevindt zich momenteel een woning en een bijgebouw, beiden zullen gesloopt worden. In totaal is ongeveer de helft van het plangebied bebouwd of verhard (zie figuur 2).

Landschappelijk gezien is het plangebied gelegen in de zandleemstreek, op de overgangszone tussen de IJzervlakte en de Midden-West-Vlaamse Heuvelrug. Hydrografisch gezien is het gelegen in het IJzerbekken. De Quartaire ondergrond bestaat uit eolische afzettingen uit het Weichselliaan. De bodem is deels gekarteerd als bebouwd, deels als Phc, een natte sterk gleyige lichte zandleembodem met verbrokkelde textuur B horizont.

Op en nabij het plangebied is nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Historisch gezien bevond het plangebied zich tussen de 8^e eeuw en 18^e eeuw in het bos van Houthulst, deel van het Vrijbos. Historische kaarten tonen dat het plangebied in de 18^e eeuw ongeveer aan de rand van het bos lag, in de 19^e eeuw is het bos verder ontgonnen en zijn er kleine gebouwen gelegen op het plangebied. Tijdens de Eerste Wereldoorlog was het plangebied gelegen in de frontzone, de frontlijn zelf lag ca. 8km verder westwaarts. Loopgravenkaarten tonen dat de directe omgeving van het plangebied in gebruik was als barakkenzone, op het plangebied zelf waren geen barakken gelegen.

3.3 Gemotiveerd advies

Op basis van het verslag van resultaten van het bureauonderzoek kan de aan- of afwezigheid van een archeologische site niet gestaafd worden.

Wel is er algemeen een eerder laag archeologisch verwachtingspatroon: het bureauonderzoek maakte duidelijk dat het plangebied gelegen was in een woud van minstens de 8^e tot de 18^e eeuw. Dit maakt dat de verwachting op (bewonings)sporen van vroege middeleeuwen tot en met de 17^e eeuw zeer laag is. Voor de periode voor de vroege middeleeuwen is het archeologisch potentieel moeilijk in te schatten. De CAI geeft geen indicatoren van vroegere perioden weer, maar dit is wellicht het gevolg van de stand van onderzoek. Het natte bodemtype Phc is echter minder gunstig voor bewoning. Tijdens Wereldoorlog I lag Houthulst nabij het front. Het plangebied zelf heeft niet in de gevechtzone of aan de frontlijn gelegen, met uitzondering van de einddagen van de oorlog. De frontsituatie bleef voor de zone van het plangebied vrijwel ongewijzigd tussen 1914 en de bevrijding in eind september 1918. Loopgravenkaarten uit 1917 wijzen dat de nabije omgeving van het plangebied in gebruik was als barakkenzone, maar dat op het plangebied zelf geen barakken of andere militaire infrastructuur aanwezig was.

Wanneer de kleine oppervlakte van het plangebied (1279m²), de mogelijke verstoring door aanwezige bebouwing en verharding voor de helft van het plangebied (zie figuur 2), en de eerder lage archeologische verwachting (zie ook hoofdstuk 1.2.3 in verslag van resultaten bureauonderzoek) worden afgewogen ten opzichte van elkaar, is het kosten-batengewijs duidelijk dat een verder archeologisch (voor)onderzoek niet opportuun zou zijn.

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de orthofoto van 2016 (Bron: Geopunt)

3.4 Conclusie

Men plant een verkaveling aan de Borstelstraat te Houthulst. Daarbij zouden 3 nieuwe woonkavels gecreëerd worden, voor in totaal 1279m². De helft van het terrein is momenteel bebouwd of verhard. Het bureauonderzoek toonde aan dat de archeologische verwachting aan de lage kant is. Wanneer de kleine oppervlakte van het plangebied (1279m²), de mogelijke verstoring door aanwezige bebouwing en verharding voor de helft van het plangebied, en de eerder lage archeologische verwachting (zie hoofdstuk 1.2.3 in verslag van resultaten bureauonderzoek) worden afgewogen ten opzichte van elkaar, is het kosten-batengewijs duidelijk dat een verder archeologisch (voor)onderzoek niet opportuun zou zijn.

Er dienen dus geen verdere maatregelen opgesteld te worden. In het kader van de toekomstige werkzaamheden wordt wel nadrukkelijk gewezen op de bestaande archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van de huidige wetgeving met betrekking tot het onroerend erfgoed.

Deel 4: Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2016

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt